

Reactie op internetconsultatie van VNO-NCW en MKB-Nederland op wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit in verband met een nieuwe opzet van de aanvullende risico-inventarisatie en -evaluatie inzake risico's zware ongevallen met gevaarlijke stoffen

Inhoud van de voorgestelde wijziging

Op grond van artikel 6 van de Arbeidsomstandighedenwet (hierna Arbowet) gelden voor bedrijven en inrichtingen die behoren tot een bij of krachtens algemene maatregel van bestuur aangewezen categorie, nadere voorschriften die zijn gericht op het voorkomen van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken. Indien een zwaar ongeval zich toch voordoet, moeten de gevolgen daarvan zoveel mogelijk worden beperkt. De voorgestelde wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit voorziet in een nieuwe opzet van de aanvullende risico-inventarisatie en -evaluatie (ARIE).

VNO-NCW en MKB-Nederland willen hierbij het volgende opmerken.

Vooraf

Bedrijven hebben belang bij een Europees level playing field. Nationale koppen verstoren een gelijk speelveld. De aanvullende risico-inventarisatie en -evaluatie (ARIE) is geen Europese verplichting. De met de wetswijziging beoogde doelstellingen kunnen ook worden gerealiseerd met de voor ieder bedrijf wettelijk verplichte risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E).

De voorgestelde ARIE-regeling is een substantiële uitbreiding

De voorgestelde ARIE-regeling gaat zelfs nog een stap verder dan de huidige ARIE-regeling:

- a. Verwachting is dat (door de lage drempelwaarde) voor veel meer mkb bedrijven de ARIE-regeling van toepassing zal zijn.
- b. Veel meer stoffen komen onder de voorgestelde ARIE-regeling te vallen, waarbij ook een extra groep van corrosieve stoffen wordt opgenomen, die niet onder de Seveso/BRZO-eisen vallen.
- c. Bestaande BRZO-bedrijven gaan onder de ARIE-verplichting vallen en worden verplicht die extra groep stoffen in hun Veiligheidsbeheerssysteem (en Proces Hazard Review) op te nemen.
- d. De Seveso/BRZO-eisen worden grotendeels in de voorgestelde ARIE-regeling opgenomen, hetgeen vooral een verzwaaring voor mkb-bedrijven betekent.

In de bijlage bij deze reactie worden hierover specifieke opmerkingen gemaakt en toegelicht.

Definitie 'zwaar ongeval' wordt té uitgebreid

Het begrip "zwaar ongeval" is in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) via verwijzing naar de Seveso-richtlijn overgenomen en omvat "zoals een zware emissie, brand of explosie". Door het toevoegen van de categorie corrosieve stoffen rekt de ARIE dat begrip op. Daarmee lijkt onvoldoende rekening te worden gehouden met Seveso-regelgeving op het gebied van gevolgen van bijtende stoffen voor werknemers. Zware ongevallen betreffen ongevallen, die een potentiële escalatie in zich hebben. Met bijtende stoffen is dat niet het geval.

Het betreft alle stoffen (vooral zuren en basen) die zeer lokaal effect hebben op een persoon, maar niet op een groep van personen. De corrosieve stoffen, die dampen afgeven, zoals pure HCl of HF zijn namelijk ook toxisch. Er blijven dus stoffen over zoals Natronloog. Die stoffen zijn inderdaad bijtend en veroorzaken ernstige brandwonden, maar dat zijn reguliere arbeidsongevallen.

Alle BRZO-bedrijven worden ARIE-plichtig

Door de nieuwe ARIE-regeling worden alle BRZO-bedrijven ARIE-plichtig terwijl de wijziging van de ARIE-regeling als hoofddoel heeft duidelijkheid te scheppen voor “net-niet” BRZO-bedrijven.

BRZO-bedrijven werken met de lijst van gevaarlijke stoffen uit de “Seveso-richtlijn”. De lijst van stoffen van de ARIE-regeling heeft meer categorieën van stoffen toegevoegd. Naast dat het werken met twee verschillende lijsten onwenselijk is, dienen de bedrijven voor de extra stoffen (onder andere corrosieve stoffen) ook scenario’s op te gaan opstellen, die ook in het VBS moeten worden opgenomen.

En veel meer bedrijven worden ARIE-plichtig dan voorzien

Het wijzigingsvoorstel gaat uit van een categorie van 800 bedrijven, die tot op heden onder de ARIE vallen en ook onder de nieuwe ARIE zullen vallen. Omdat in die 800 bedrijven ook de 400 BRZO-bedrijven vallen, zullen er uiteindelijk veel meer bedrijven ARIE-plichtig worden. Daaronder zijn ook veel bedrijven, die niet werken met de in het wijzigingsvoorstel genoemde stoffen, maar die alleen maar in verpakking (tijdelijk opslaan) aanwezig zijn. Daarbij kan worden gedacht aan distributiecentra, die wasmiddelen opslaan, distributiecentra voor de tuinextra’s met schoonmaakmiddelen, kunstmest en allerlei andere huishoud-chemicaliën, die ook gevaarlijk zijn. De grens voor bijtende stoffen is namelijk 15 ton en dat is zeer laag. Verder kunnen worden genoemd LPG-tankstations. Immers, ook voor LPG is de grens 15 ton. En ook de tankstations met waterstof die in opkomst zijn, gaan vanaf 1500 kg onder de ARIE-verplichting vallen. Daarmee komen er aanvullende regels ten behoeve van de werkenden in die (steeds meer onbemande) tankstations.

Het begrip installatie belast het mkb disproportioneel

In de ARIE-regeling vallen aangesloten tankauto’s onder het begrip ‘installatie’. Kleine hoeveelheden worden vaak in bulk van bijvoorbeeld 5 tot 10 ton aangeleverd in een tankauto, die met 25 ton product is beladen en die op verschillende losadressen steeds deelladingen aflevert. Een voorbeeld hiervan zijn zwembaden die met Natriumhypochloriet en zwavelzuur (beide bijtend volgens CLP) werken. Zij worden door het begrip ‘installatie’ een ARIE-plichtig bedrijf. Dat geldt eveneens voor de waterzuiveringen, die veel bedrijven hebben. Veel bedrijven, waar die stoffen geen wezenlijk onderdeel van het productieproces zijn, zullen onder de ARIE-regeling gaan vallen.

De toename van regeldruk wordt té laag ingeschat en de naleving van de ARIE-verplichting is voor het mkb té complex

De verplichtingen worden substantieel aangescherpt. Daardoor neemt de regeldruk toe. Zo moet het Veiligheidsbeheerssysteem (VBS) worden opgesteld door een gecertificeerde deskundige. De daarvoor aangegeven tijdsbelasting van twee uur is niet realistisch. Ten onrechte wordt er vaak vanuit gegaan, dat het slechts om het lezen van de nieuwe tekst en het aanmelden gaat. Met name voor het mkb betekent dit een zware last.

De naleving van de ARIE-verplichting is voor basale werkzaamheden door mkb bedrijven té complex. Met name gaat het daarbij over bedrijven (met een PGS (15) opslagen) als tankstations, tuincentra, distributiecentra levensmiddelenbedrijven, zwembaden, bedrijven met waterzuivering. Het belasten van die bedrijven met een VBS-systeem veroorzaakt voornamelijk schijnveiligheid. Die bedrijven zijn gebaat bij instructies uit een PGS of een Arbocatalogus. Complexe risico afwegingen zijn voor die bedrijven een disproportionele zware belasting.

Tenslotte

- Voordat een gewijzigde regeling in werking kan treden, is een betere afstemming met het belanghebbende bedrijfsleven noodzakelijk en gewenst. Daardoor kan onder andere worden bereikt, dat nalevings- en uitvoeringsproblemen kunnen worden voorkomen.
- Met name is het nodig de disproportionele lastenverzwaring voor het mkb te verminderen waartoe de drempelwaarde van 30 % zou moeten worden verhoogd.
- De onduidelijkheid over de inhoud van de ARIE-lijst moet vóór inwerkingtreding van een regeling worden weggenomen om na inwerkingtreding van een regeling problemen te vermijden.
- Terwijl de herziening van de ARIE-regeling met name is bedoeld voor ‘net-niet’ BRZO-bedrijven worden BRZO-bedrijven nu onnodig en ongewenst ARIE-plichtig.

Bijlage

Voor de voorgestelde regeling is de Seveso lijst van gevaarlijke stoffen (zie bijlage I van 2012/18/EU) als basis genomen. Hierbij is de algemene grens van 30% voor alle stoffen als uitgangspunt gehanteerd. Maar, de risico's worden niet in aanmerking te nemen. Daardoor worden de onderlinge verhoudingen onduidelijk. Zo hebben zeer brandbare vloeistoffen, zoals ether, een grens van 3 ton terwijl stoffen als benzine, die ook een vlammpunt heeft dat lager is dan de omgevingstemperatuur en Atex, een grens van 1500 ton.

Verder wordt bij de indeling geen onderscheid gemaakt tussen de diverse huidcorrosieve stoffen/-irriterende (Subcategorie 1A, 1B en 1C), terwijl dat wat betreft risico wel verwacht zou mogen worden. De eenvoud van het systeem slaat op die manier wel heel erg door ten koste van de risico's. De eerder door bedrijven gesignaleerde problemen kwamen voort uit het indelingssysteem van SZW, dat los stond van alle internationale systemen zoals de "extreem toxische" stoffen.

Voor ontvlambare stoffen gaat de voorgestelde regeling weer wel uit van het risico als gevolg van de procesomstandigheden (temperatuur hoger dan kookpunt /vlampunt). Maar, bij de opslag van die stoffen wordt geen onderscheid gemaakt tussen de risico's bij opslag in bulk (waarbij handelingen met stof worden gedaan) en opslag in dichte verpakkingen (waarbij de werknemer niet met stof in aanraking komt, alleen bij een calamiteit).

Voor de stoffenlijst heeft deel 2 (met name genoemde stoffen) voorrang op de algemene lijst in deel 1. Ongeveer de helft van die stoffen (21 van de 48) zijn uit die lijst geschrapt. Dat lijkt positief, maar bijvoorbeeld **Methanol** (een groot product) met voor Seveso een grens van 500 ton (zie nr. 22 in Seveso lijst) zou een hoeveelheid van ongeveer 150 ton mogen worden verwacht. Die stof is echter niet meer genoemd in deel 2. Omdat de stof acuut toxisch (inhalatie – cat. 3) is, komt die met slechts 15 ton onder de ARIE te vallen.